

VISITATIECOMMISSIE

Kwaliteitsvisitaties nieuwe stijl: win-winsituatie voor vakgroep én visiteur

Oogarts Cees van der Windt is visiteur en neemt, namens het NOG, deel aan de stuurgroep van het ViSIE-traject van de Federatie Medisch Specialisten (FMS). De redactie vroeg hem welke veranderingen er de komende jaren op stapel staan binnen de kwaliteitsvisitaties. En wat hij als visiteur zélf leert van een kijkje in de keuken bij zijn collega's.

De komende twee jaar gaan de visitaties voor de wetenschappelijke verenigingen in Nederland op de schop. In het ViSIE-traject, geleid door het Kennisinstituut van de FMS, denken artsen uit 21 verschillende wetenschappelijke verenigingen na over de vernieuwing van hun visitatiemethodiek. Dit komt voort uit de Toekomstvisie Kwaliteitsvisitaties, die in 2021 door de FMS werd gepubliceerd. De bedoeling is om de kwaliteitsvisitaties, door meer maatwerk te bieden, ook in de toekomst van toegevoegde waarde te laten zijn.

Namens het NOG neemt Cees van der Windt deel aan de stuurgroep die dit traject begeleidt. Samen met zijn collega's Anne Roefs (oogarts, Oogkliniek Drechtsteden), Leonoor Koetsier (oogarts, LUMC, EyeScan Rijswijk) en Danielle Hollman (adviseur NOG) vormt hij daarnaast de werkgroep die nadenkt over de nadere invulling van de visitaties op het gebied van de oogheelkunde.

Basisset

Van der Windt: 'De vier aspecten die in de huidige visitatie belangrijk zijn, blijven ook in de nieuwe methodiek terugkomen. Dit zijn evaluatie van de zorg, het patiëntenperspectief, het functioneren van de vakgroep en de professionele ontwikkeling van de vakgroepleden. Alleen willen we hierbij anders te werk gaan. In de huidige methodiek besteden we tijdens de visitatie veel tijd aan het bespreken van de resultaten van enquêtes en

vragenlijsten die vakgroepleden van tevoren invullen. Denk bijvoorbeeld aan de QuickScan¹ of een patiëntenquête. In de nieuwe methodiek blijven we een basisset aan informatie verzamelen. Maar in plaats van de resultaten tijdens de visitatie stuk voor stuk te bespreken, vragen we de vakgroepleden om deze van tevoren met elkáár te bespreken en om daarbij alvast een, SMART geformuleerd², verbeterplan op te stellen. Tijdens de visitatie kunnen we ons dan concentreren op de conclusies die de vakgroepleden hieruit trekken en hoe zij hier een vervolg aan willen geven.'

Thematische visitatie

Naast een basisset van parameters komen in de nieuwe methodiek ook specifieke thema's aan de orde die op dat moment relevant zijn. Van der Windt weidt uit: 'Voor de keuze hiervan zal enerzijds, in overleg met de FMS, een lijstje worden opgesteld waaruit wij per visitatie één of meerdere thema's selecteren. Denk bijvoorbeeld aan onderwerpen als het (meer)jarenbeleidsplan of de juiste zorg op de juiste plek. Daarnaast is er ruimte om zelf thema's te benoemen die voor een vakgroep relevant zijn, zoals weekenddiensten, de organisatie van de front- en backoffice op de polikliniek of fusies van vakgroepen.'

'Door bij de visitatie meer eigen inbreng van een vakgroep te vragen in de voorbereiding én aandacht te besteden aan thema's die op dat moment actueel zijn,

Cees van der Windt werkte de afgelopen dertig jaar als oogarts, het grootste deel van de tijd in Ziekenhuis Rivierenland in Tiel. Daarnaast is hij sinds 2008 als medisch adviseur verbonden aan de Eye Care Foundation. In die rol coacht hij artsen in Laos en Nepal bij hun klinische werk én verricht hij ter plekke visitaties.

hopen we dat vakgroepen meer uit hun visitatie kunnen halen en gemotiveerd worden om zelf aan de slag te gaan met kwaliteitsverbetering.'

Wat bij een visitatie van groot belang is, is een sfeer van openheid en vertrouwen, alhoewel het soms lastig kan zijn om vast te stellen of daar sprake van is. 'Alleen als die sfeer er is, kunnen wij ons als visitatiecommissie een goed beeld vormen van wat er speelt in een vakgroep', aldus Van der Windt. 'Wat nadrukkelijk niet de bedoeling is, is dat vakgroepleden het gevoel krijgen dat ze gecontroleerd worden. We willen als visitatiecommissie echt een klankbord zijn waar een vakgroep gebruik van kan maken.'

Leerzame voorbeelden

Naast het feit dat een visitatie zinvol is voor de gevisiteerde vakgroep, is het ook leerzaam voor de bezoekers. 'In de jaren dat ik nu visitaties doe, zie ik dat veel oogartsen in de dagelijkse praktijk tegen dezelfde knelpunten aanlopen. Tijdens een visitatie zie je soms hele mooie voorbeelden van hoe vakgroepen die oplossen. Daar kun je ook voor je eigen praktijk veel van leren', vertelt Van der Windt.

Ter illustratie vertelt hij over de manier waarop oogartsen en TOA's samenwerkten in een ziekenhuis dat hij visiteerde: 'In de meeste ziekenhuizen komt een patiënt, voorafgaand aan het consult bij de oogarts, eerst bij de TOA. Deze voert een aantal metingen uit en geeft de waarden hiervan door aan de oogarts. Die gaat vervolgens met de patiënt in gesprek en voert, tijdens dit gesprek, veel informatie in in het elektronisch patiëntendossier. Dat laatste is soms vervelend. Doordat de oogarts zowel met de patiënt als met het EPD bezig is, is er minder ruimte voor gesprek en uitleg.'

'Tijdens een visitatie zag ik een voorbeeld waarbij de TOA aanwezig was tijdens het consult van de patiënt met de oogarts. Terwijl de oogarts in gesprek ging met de patiënt, vulde de TOA de gegevens in het EPD in. De metingen die de TOA normaal gesproken voorafgaand aan het consult deed, deed de oogarts nu tijdens het consult zelf. Dit heeft wat mij betreft meerdere voordelen. Allereerst heb je als oogarts meer ruimte om naar de patiënt te luisteren en deze informatie en advies te geven. Daarnaast haal je meer informatie uit de metingen als je deze zelf verricht. Welke letters of symbolen kan iemand minder goed zien bij de visusmeting? En hoe soepel verloopt de oogdrukmeting? Dit zie je normaal gesproken niet omdat je van de TOA alleen de uit-

eindelijke meetwaarde ontvangt. Maar juist dit soort dingen geven extra informatie die je helpt bij het stellen van een diagnose en prioriteiten. Voor de TOA is deze manier van werken ook leerzaam omdat de oogarts, als deze iets bijzonders ziet, dit gelijk aan hem of haar kan toelichten. Deze manier van werken heb ik, in mijn eigen praktijk, ongelofelijk gemist.'

Win-winsituatie

Alles bij elkaar biedt de visitatie, zeker in de nieuwe stijl, voordelen voor beide partijen. Voor de vakgroep is het een mooie gelegenheid om actuele knelpunten onder de loep te nemen en, door deze aan te pakken, nóg betere zorg te verlenen. Voor de visiteur is het een kans om kennis te maken met creatieve oplossingen van collega's in het veld. Met recht een win-winsituatie! ←

Referenties

¹ De Quick Scan is een instrument op basis waarvan de leden het functioneren van de vakgroep beoordelen.

² SMART: Selectief Meetbaar Acceptabel Realistisch en Tijdgebonden.

ENTHOUSIAST GEWORDEN OVER HET VISITEURSCAP?

Bent u, na het lezen van dit artikel, enthousiast geworden om zelf aan de slag te gaan als visiteur? Het NOG heeft momenteel nog ruimte voor nieuwe mensen op deze positie. Kijk op de NOG-website of neem contact op met Danielle Hollman (adviseur NOG) voor meer informatie (dhollman@oogheekunde.org).

TIPS OM HET MAXIMALE UIT EEN VISITATIE TE HALEN

1. Begin tijdig met de voorbereiding;
2. Verdeel de taken over de vakgroepleden;
3. Bespreek van tevoren als vakgroep gezamenlijk de uitkomsten van de verschillende instrumenten en maak alvast een (SMART) verbeterplan;
4. Beschouw de visiteur als een klankbord en haal, door open van gedachten te wisselen, het maximale uit de visitatie.